

Sygn. akt IV U 673/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Nawacka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Danuta Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2014 r. w Olsztynie

sprawy W. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do świadczenia rehabilitacyjnego i o zwrot nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego

na skutek odwołania W. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 27 września 2013 r. nr (...)

z dnia 31 października 2013 r. nr (...)

I. oddala odwołanie od decyzji z dnia 27 września 2013 r.;

II. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 31 października 2013 r. w ten sposób, iż ustala, że ubezpieczony nie jest zobowiązany do zwrotu pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 10.570,62 (dziesięć tysięcy pięćset siedemdziesiąt 62/100) złotych za okres od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia 10 sierpnia 2013 r.;

III. zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IV U 673/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.09.2013r. znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.- odmówił W. F. na podstawie art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 01.07.2013r. do 10.08.2013r.

W uzasadnieniu wskazał, że świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego (...). W niniejszej sprawie – w dniu 29 maja 2013r. na podstawie orzeczenie lekarza orzecznika

ZUS – została wydana decyzja, przyznająca ubezpieczonemu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 3 m-cy (od 13 maja 2013r. do 10 sierpnia 013r.). Jednakże w dniu 26.07.2013r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie mu emerytury i decyzją z dnia 16.09.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – przyznał mu prawo do emerytury od dnia 01.07.2013r.

Decyzją z dnia 31.10.2013r. znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. – zobowiązał W. F. na podstawie art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 10.570,62 zł za okres od 01.07.2013r. do 10.08.2013r.

Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że z posiadanej dokumentacji wynika, że w trakcie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego z ogólnego stanu zdrowia wypłacanego przez zakład pracy – złożył odwołujący wniosek o przyznanie emerytury, na podstawie którego przyznano mu uprawnienia do emerytury od dnia 01.07.2013r., a zatem wypłacone przez zakład pracy świadczenie rehabilitacyjne za okres od 01.07.2013r. do 10.08.2013r. jest świadczeniem nienależnym i podlega zwrotowi.

Odwołujący W. F. wniósł odwołanie od powyższych decyzji, podając, że kiedy składał wniosek do ZUSu w sprawie emerytury nie chciał nabywać prawa do tego świadczenia, a składał wniosek jedynie w celu ustalenia wysokości ewentualnego przyszłego świadczenia emerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołań. Organ rentowy podtrzymał w całości argumentację przedstawioną w uzasadnieniach wydanych decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący W. F., zatrudniony jest w Spółdzielni Handlowo-Uslugowej (...) w O. w oparciu o umowę o pracę na czas nieokreślony.

(dowód: zeznania odwołującego k: 15-16)

W dniu 29 maja 2013r. na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS - została wydana decyzja przyznająca W. F. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 3 m-cy (od dnia 13 maja 2013r. do 10 sierpnia 2013r.).

W dniu 26.07.2013r. odwołujący złożył do Wydziału Świadczeń E.-Rentowych - wniosek o przyznanie mu emerytury wraz ze wszystkimi wymaganymi dokumentami. Decyzją z dnia 16.09.2013r. znak: (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych – przyznał mu prawo do emerytury od dnia 01.07.2013r. Po otrzymaniu decyzji z Zusu – odwołujący nie wycofał swojego wniosku o przyznanie emerytury. W związku z tym, że przed ustaleniem prawa do emerytury kontynuował zatrudnienie, emerytura została mu zawieszona.

(dowód: akta rentowe (...)/ (...))

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego W. F. od decyzji z dnia 27.09.2013r. odmawiającej mu prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 01.07.2013r. do 10.08.2013r. – nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie bowiem z art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. Nr 60, poz.636 ze zm.) - świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

W przedmiotowej sprawie bezspornym było, że w dniu 29 maja 2013r. została wydana decyzja przyznająca ubezpieczonemu W. F. - prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 3 m-cy (od 13 maja 2013r. do 10 sierpnia

013r.). Jednakże w dniu 26.07.2013r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie mu emerytury i decyzją z dnia 16.09.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – przyznał mu prawo do emerytury od dnia 01.07.2013r.

Fakt zawieszenia prawa do emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia przez odwołującego w oparciu o umowę o pracę - nie ma znaczenia dla samego faktu ustalonego uprawnienia do tego świadczenia.

Zgodnie bowiem z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego – „nie nabywa prawa do świadczenia rehabilitacyjnego osoba uprawniona do emerytury, której prawo do emerytury zostało zawieszono z powodu nierozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą” (art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze zm.) (por. wyrok SN z dnia 24 sierpnia 2010 r. I UK 41/10)

Odwołujący starał się wykazać, że złożony przez niego wniosek do organu rentowego miał na celu jedynie naliczenie wysokości ewentualnej przyszłej emerytury, bowiem jak zeznał, to nie zamierzał ani w 2014r., ani w 2015r. przejść na emeryturę.

Nie mniej jednak przepis w/w ustawy – a mianowicie art. 18 ust. 7 – wyraźnie stanowi, że świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury. Podkreślić należy, że ustawodawca nie zastosował tu określenia – „osoby pobierającej emeryturę”. Gdyby zamierzał wykluczyć z grona osób uprawnionych do świadczenia rehabilitacyjnego tych, którzy korzystają ze swoich uprawnień emerytalnych - to dałby temu wyraz - inaczej redukując treść tego przepisu – stosując określenie „uprawniona” terminem „pobierająca”. Ustawodawca wiąże zatem statut emeryta z formalnym ustalonym prawem do emerytury, a nie faktycznym pobieraniem tego świadczenia.

Osobą uprawnioną w rozumieniu art. 18 ust. 1 cyt. ustawy jest osoba, która spełnia wszystkie przesłanki nabycia prawa do tego świadczenia i której prawo do emerytury zostało ustalone decyzją organu rentowego, nawet jeśli prawo to uległo zawieszeniu z powodu kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy bez rozwiązania stosunku pracy (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 sierpnia 2010 r. I UK 41/10)

Tym samym odwołanie ubezpieczonego w tym zakresie podlegało oddaleniu.

W odniesieniu natomiast do odwołania ubezpieczonego W. F. od decyzji z dnia 31.10.2013r. - zobowiązującej go do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 01.07.2013r. do 10.08.2013r. – Sąd w całości uwzględnił odwołanie.

Wskazać bowiem należy, że świadczenie rehabilitacyjne za sporny okres wypłacone zostały odwołującemu – zanim zaszła okoliczność wyłączająca prawo do tego świadczenia. Do dnia decyzji organu rentowego przyznającego mu prawo do emerytury, a zatem do dnia 16.09.2013r. – pobierane przez niego świadczenie rehabilitacyjne wypłacone zostało zasadnie.

Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998r. w art. 84 ust. 1 przewiduje, że osoba, która pobrała nienależnie świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Ustępy 2 - 4 powołanego przepisu określają, jakie kwoty uważa się za kwoty nienależnie pobranych świadczeń.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania oraz
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy - wskazać po pierwsze należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym problematyki zwrotu nienależnie pobranych świadczeń przyjmuje się, że organ rentowy może domagać się zwrotu nienależnie pobranego świadczenia tylko wówczas, gdy ubezpieczonemu można przypisać złą wolę (wyrok Trybunału Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 maja 1966 r., I TR 49/66, niepublikowany).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 grudnia 2009r. (sygn. akt I UK 174/09) wskazał, że - obowiązek zwrotu obciąża tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze wiedząc, że mu się nie należy, co dotyczy zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach, w jakich nie powinna pobierać świadczeń, jak też tej osoby, która uzyskała świadczenia na podstawie nieprawdziwych zeznań lub dokumentów, albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd instytucji ubezpieczeniowej. Wyplacenie świadczenia w sposób, na który nie miała wpływu wina świadczeniobiorcy, nie uzasadnia powstania po stronie osoby ubezpieczonej obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (por. wyroki Trybunału Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 stycznia 1966 r., III TR 1492/65, OSPiKA 1967 nr 10, poz. 247, z dnia 24 czerwca 1965 r., III TR 86/65 oraz z dnia 19 lipca 1965 r., III TR 2439/64, niepublikowane; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 1977 r., II UR 5/77.

Sąd Najwyższy wskazał, że „podstawowym zatem warunkiem uznania, że wypłacone świadczenie podlega zwrotowi w myśl komentowanego przepisu (art. 84 ust. 2 pkt 1 u.s.u.s. z 1998 r.) jest, po pierwsze, brak prawa do świadczenia oraz, po drugie, świadomość tego osoby przyjmującej to świadczenie, płynąca ze stosownego pouczenia. Obie te przesłanki wystąpić muszą w trakcie pobierania świadczenia, a nie po zaprzestaniu jego wypłaty (...)”

Podstawowym zatem warunkiem uznania, że wypłacone świadczenie podlega zwrotowi w myśl komentowanego przepisu (art. 84 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy jest, po pierwsze, brak prawa do świadczenia oraz, po drugie, świadomość tego osoby przyjmującej to świadczenie, płynąca ze stosownego pouczenia. Obie te przesłanki wystąpić muszą w trakcie pobierania świadczenia, a nie po zaprzestaniu jego wypłaty. Innymi słowy, jeśli w trakcie pobierania świadczenia jest ono "należne", a okoliczności wyłączające do niego prawo, a w konsekwencji wiedza o tym świadczeniobiorcy, wystąpiły post factum, nie ma podstaw do uznania, że należności wypłacone podlegają zwrotowi na podstawie art. 84 ustawy systemowej.

Taka natomiast sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie.

Ubezpieczony W. F.- w trakcie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego (od dnia 13 maja 2013r. do 10 sierpnia 2013r.) - miał do nich prawo, nie zachodziły bowiem wówczas okoliczności wskazane w art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej. W tym okresie bowiem ubezpieczony nie miał jeszcze ustalonego prawa do emerytury. Dopiero wsteczne przyznanie emerytury na mocy decyzji z dnia 16.09.2013r. znak: (...) – w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych – przyznał mu prawo do emerytury od dnia 01.07.2013r., a zatem także za okres obejmujący pobieranie świadczenia rehabilitacyjnego – spowodował sytuację w której ubezpieczony uprawniony do świadczenia emerytalnego pobierał świadczenie rehabilitacyjne.

W tym stanie rzeczy na podstawie art 477¹⁴ § 1 kpc należało orzec jak w pkt II wyroku – zmieniając zaskarżoną decyzję z dnia 31 października 2013r. ustalając, że ubezpieczony nie jest zobowiązany do zwrotu pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 10.570,62 zł.

O kosztach procesu Sąd orzekł po myśli art. 98 kpc w zw. z § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.